

GAUTENG PROVINCE

EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

EKURHULENI NOORD DISTRIK

**EKONOMIESE EN BESTUURSWETENSKAPPE
GRAAD 8**

**2017 NOVEMBER GEMEENSKAPLIKE EKSAMEN
MEMORANDUM**

VAK	:	Ekonomiese en Bestuurswetenskappe
JAAR	:	2017
TAAK	:	DISTRIK GEMEENSKAPLIKE EKSAMEN
TYD	:	02 Ure (120 minute)
PUNTE	:	150
ONDERWERPE	:	EKONOMIE; FINANSIËLE GELETTERDHEID & ENTREPRENEURSKAP

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie eksamen vraestel bestaan uit VIER afdelings en VIER vrae.
2. Skryf netjies en leesbaar.
3. Alle vrae is VERPLIGTEND.
4. Lees deur die vrae noukeurig en maak seker dat jy genoeg tyd aan elke vraag spandeer.
5. Die gebruik van 'n sakrekenaar is toelaatbaar.

INHOUD EN TYDSBEREKENING

AFDELING	ONDERWERP	PUNTE	TYD In minute
Afdeling A	Alle onderwerpe		
Vraag 1.1: Mervoudige keuses		10	8
Vraag 1.2: Pasitems		10	8
Vraag 1.3: Woord bank		10	8
Vraag 1.4: Waar of Onwaar		10	8
AFDELING B (DIE EKONOMIE)			
Vraag 2.1	Lewensstandaard/ Regering	15	12
Vraag 2.2	Regering /Nasionale begroting	15	12
AFDELING C (FINANSIËLE GELETTERDHEID)			
Vraag 3.1	Brondokument	10	8
Vraag 3.2.1	Kontantjoernale	30	24
Vraag 3.2.2	Rekenkundige vergelyking	4	3
Vraag 3.3	Rekenkundige siklus	6	5
AFDELING D (ENTREPRENEURSKAP)			
Vraag 4.1	Produksiefaktore/ Ondernemingsvorme, Leierskapstyle	23	18
Vraag 4.2	Vlakke en funksies van bestuur	7	6
TOTAAL		150	120 Min

AFDELING A
VRAAG 1: KORTVRAE
VRAAG 1.1: MEERVOUDIGEKEUSE-VRAE

1.1.1	A✓✓
1.1.2	D ✓✓
1.1.3	A✓✓
1.1.4	C✓✓
1.1.5	D✓✓

(10)

VRAAG 1.2: PASITEMS

1.2.1	G✓✓
1.2.2	E✓✓
1.2.3	F✓✓
1.2.4	B✓✓
1.2.5	C✓✓

(10)

VRAAG 1.3: WOORD BANK

1.3.1	Lewenstandaard ✓✓
1.3.2	Private maatskappy ✓✓
1.3.3	Kontantdeposito ✓✓
1.3.4	Inkomste ✓✓
1.3.5	laer ✓✓

(10)

VRAAG 1.4: WAAR OF ONWAAR

1.4.1	Waar ✓✓
1.4.2	Onwaar ✓✓
1.4.3	Waar ✓✓
1.4.4	Waar ✓✓
1.4.5	Onwaar ✓✓

(10)

[40]

AFDELING B: EKONOMIE

VRAAG 2:

VRAAG 2.1: LEWENSTANDAARD/ REGERING

(15)

2.1.1	Tradisionele ✓	(1)
2.1.2	Eienskappe van tradisionele samelewings. i. Slegte lewenstandaard ✓✓ ii. Onvoldoende infrastruktuur iii. Onvoldoende behuising iv. Lae vlakke van industrialisering v. Lae vlakke van indiensneming en onderindiensneming <i>Enige een ✓✓</i>	(2)
2.1.3	Eienskappe van moderne samelewings i. Hoë inkomste vlak. ✓✓ ii. Hoë vlak van industrialisering ✓✓ iii. Goeie gesondheidssisteem iv. Goeie onderwyssisteem v. Goeie vervoersisteem vi. Besikbaarheid van lopende water en sanitasie <i>Enige twee ✓✓</i>	(4)
2.1.4	Uitdagings in moderne samelewings i. Hoë misdaad vlakke ✓✓ ii. Verkeer opeenhoping ✓✓ iii. Lugbesoedeling iv. Geraasbesoedeling v. Oor - besoedeling <i>Enige ander relevante antwoord ✓✓</i>	(4)
2.1.5	Regering programme wat kan help om die lewens van plaaslike samelewings te bevorder. i. Voorsiening van gesondheidsdienste ✓✓ ii. Konstruksie van paaie ✓✓ iii. Voorsiening van huise iv. Voorsiening van water v. Voorsiening van sosiale toelaes vi. Onwikkeling van plaas-vaardighede <i>Enige ander relevante antwoord ✓✓</i>	(4)

VRAAG 2.2: REGERING & LEWENSTANDAARD

(15)

2.2.1	Nasionale begroting – is die regering se plan tot inkomste en uitgawes. ✓✓	(2)
2.2.2	Februarie	(2)
2.2.3	Minister van Finansies	(1)
2.2.4	Indirekte belasting – gehef wanneer verbruikers goedere en dienste gekoop. bv. BTW. ✓✓	(2)
2.2.5	Die regering moet geld leen om sleutel uitgawes programme te finansier soos basiese dienste (onderwys en gesondheid) en ook infrastruktuur ontwikkeling programme vir die burgers. ✓✓ <i>Enige ander relevante antwoord ✓✓</i>	(2)
2.2.6	Top twee vlakke van regering i. Nasionale regering ✓✓ ii. Provinsiale regering ✓✓	(4)
2.2.7	Handelsmerk C stel voor - Parlement ✓✓	(2)
2.2.8	Eerste minister; ✓ David Makhura	(1)

AFDELING C: FINANSIËLE GELETTERDHEID

[40]

VRAAG 3:

VRAAG 3.1: BRONDOKUMENT

(10)

OOS BANK LTD		Deposito strokie			
Reg no: (2009/009/3265)					
Krediet: <u>Luke Kok Dienste</u> ✓		Datum: <u>15 Augustus 2017</u> ✓			
Rekening Nr: <u>6339856843</u> ✓					
Kasier se datum stempel en handtekening			R	C	
			Note	R7 350 ✓✓	-
			Munte	R 250 ✓✓	-
			Geld bestellings		
	Ontrekker	Naam Van Bank	Tak naam		
Lethabo Rabothata	Maryland Bank		R2 900 ✓	-	
Gedeponeer deur: <u>Judith Thomson</u> ✓			TOTAAL	R10 500 ✓	-

Deposito verw:																		
----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

VRAAG 3.2.1 – KONTANTONTVANGSTEJOERNAAL

(10)

KONTANTONTVANGSTEJOERNAAL VAN SUPER SKOON DROOGSKOONMAKERS

31 JULIE 2017

KOJ 1

Dok Nr	Dag	Besonderhede	Fol	Ontleding van ontvangste	Bank	Lopende inkomste	Diverse rekening		
							Bedrag	Fol	Besonderhede
01	01	Christine Dlamini			80 000✓		80 000✓		Kapitaal ✓
KRR	16	Dienste gelewer		3 800	3 800✓	3 800✓			
KRR	22	Dienste gelewer		6 200	6 200	6 200			
02	31	S. Smith		4 000	4 000✓		4 000✓		Huurinkomste✓
Alle dok✓					94 000✓	10 000	84 000		

VRAAG 3.2.1 – KONTANTBETALINGSJOERNAAL

(20)

KONTANTBETALINGSJOERNAAL VAN SUPER SKOON DROOGSKOONMAKERS

31 JULIE 2017

KOJ 1

Dok Nr	Dag	Besonderhede	fol	Bank	Lone	Verbruikers-goedere	Diverse rekeninge		
							Bedrag	Fol	Besonderhede
001	05	Barlow Machines		35 000✓			35 000✓		Toerusting ✓
002	10	Mnr Clean		4 000✓		4 000✓			
003	17	Kontant		3 200✓	3 200✓				
004	19	Gabriel Wrappers		4 800✓		4 800✓			
005	25	Kontant		3 200✓	3 200✓				
006	28	Kontant		700✓			700✓		Onttrekkings✓
007	31	Telkom		650✓			650✓		Telefoon✓
All doc✓				51 550✓	6 400✓	8 800	35 350		

3.2.2 Rekenkundige vergelyking

(4)

Datum	BATES		EKWITEIT		LASTE	
	Effek	Rede	Effek	Rede	Effek	Rede
01	+80 000✓	Kontant vermeerder ✓	+80 000✓	Kapitaalbydrae ✓		

VRAAG 3.3 Rekenkundige siklus

(6)

Stap	Beskrywing
3.	Hulpjoernale ✓✓
5.	Proefbalans ✓✓
6.	Finansiële state ✓✓ (inkomste en balansstaat)

AFDELING D: ENTREPRENEURSKAP		[30]
VRAAG 4:		
VRAAG 4.1: PRODUKSIEFAKTORE/ONDERNEMINGSVORME		(23)
4.1.1	Produkiefaktore en voorbeelde i. Kapitaal✓ - Masjinerie / geld ✓ ii. Arbeid ✓ – werkers ✓ iii. Entrepreneurskap✓ – Donald en vriende ✓ iv. Natuurlike hulpbronne (land) ✓ – besigheid-stand ✓	(8)
4.1.2	Drie tipes arbeid i. Geskoolde arbeid ✓ ii. Ongeskoolde arbeid ✓ iii. Semi-geskoolde arbeid ✓	(3)
4.1.3	Nadele van 'n vennootskap i. Daar kan verskille tussen die vennote wees wat die besluitneming proses stadig maak ✓✓ ii. Vennote kan ook bakei oor die verskille van hoe die besigheid bestuur moet word wat kan veroorsaak dat die besigheid misluk. ✓✓ iii. Laste van die eienaars na die skuld van 'n besigheid is onbeperk. iv. Wanneer een vennoot afsterf, word die vennootskap ontbind. ✓✓	(6)

	<ul style="list-style-type: none"> v. Kapitaalbydrae beperk tot 20 vennote partykeer. vi. Een vennoot kan 'n besluit maak wat kan veroorsaak dat al die ander vennote hul besittings verloor. <p style="text-align: right;"><i>Enige drie ✓✓</i></p>		
4.1.4	Donald se leierskapstyl – outokratiese leierskap; diktatorskap ✓✓		(2)
4.1.5	<p>Twee ander leierskapstyle</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Demokraties / deelnemende ✓✓ ii. Permissiewe ✓✓ iii. Vrye regering iv. Burokratiese <p style="text-align: right;"><i>Enige twee ✓✓</i></p>		(4)

VRAAG 4.2		(7)	
4.2.1	<p>Vlakke van bestuur</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Topvlak bestuur ✓ ii. Middelvlak bestuur ✓ iii. Laervlak bestuur <p style="text-align: right;"><i>Enige twee ✓</i></p>		(2)
4.2.3	CEO – Top vlak bestuur. ✓		(1)
4.2.4	<p>Basiese bestuursvlakke</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Beplanning ✓ ii. Organisering ✓ iii. Leierskap ✓ iv. Beheer ✓ 		(4)

GROOT TOTAAL [150]